

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“สูตร – การสดับตรับฟังพระธรรม”

คำว่า สูตร เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง [อ่านตามภาษาบาลีว่า สุ - ตะ] แปลว่า การสดับตรับฟังพระธรรม แสดงถึงการได้สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกจากการได้ฟังคำจริง ซึ่งเป็นพระธรรมคำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นทรัพย์อันประเสริฐอย่างหนึ่ง ตามข้อความจาก พระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตกนิบาต ทุติยธนสูตร ว่า

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ก็ทรัพย์ คือ สุตะ เป็นไหน? ดูกร ภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกในธรรมวินัยนี้เป็นพหูสูตร ทรงสุตะ สังสมสุตะ เป็นผู้ได้สดับมามาก ทรงไว้คล่องปาก ชื่นใจ แทะตลอดด้วยดีด้วยทิวา ซึ่งธรรมทั้งหลาย อันงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด ประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถพร้อมทั้งพยัญชนะบริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง นี้เรียกว่า ทรัพย์คือสุตะ”

และที่สำคัญ การได้ฟังพระธรรม เป็นของยาก มิได้เกิดขึ้นง่าย ๆ ตามข้อความจากพระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท และอรรถกถา ว่า

“การฟังพระสัทธรรม เป็นของยาก”

ในอรรถกถาได้อธิบายไว้ว่า แม้การฟังพระสัทธรรม ก็เป็นการยาก เพราะความที่บุคคลผู้แสดงธรรม หาได้ยาก ในกัปป์แม้มิใช่น้อย.

ปัญญา ความเข้าใจถูก เห็นถูก ย่อมเจริญขึ้นไปตามลำดับ ไม่ใช่ว่าปัญญาจะเจริญขึ้นสมบูรณ์เต็มที่ด้วยการฟังพระธรรมเพียงครั้งหรือสองครั้งเท่านั้น ต้องอาศัยการฟังบ่อย ๆ เหนือ ๆ พิจารณาไตร่ตรองในเหตุในผลในคำที่ได้ยินได้ฟัง ขณะที่สามารถทำให้ตนเองได้มีความเข้าใจธรรมเพิ่มขึ้นนั้น เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมของชีวิต เพราะเหตุว่าในวันหนึ่ง ๆ ส่วนมากจะเป็นไปด้วยอำนาจของอกุศล ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่นำคุณประโยชน์อะไรมาให้เลย แต่บางครั้งบางเวลาก็มีเหตุปัจจัยทำให้เป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะสละเวลาจากที่เป็นอกุศลมาเพื่อฟังพระธรรม ซึ่งหาฟังได้ยากอย่างยิ่ง เพราะบุคคลที่จะแสดงในสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริงนั้น หายาก และผู้นั้นก็ต้องได้เป็นผู้สะสมเหตุที่ดีมาแล้ว เห็นประโยชน์ของการได้เข้าใจความจริง มีศรัทธาที่จะฟัง จึงจะได้ฟัง และจากการฟังในแต่ละครั้ง ความเข้าใจก็จะค่อย ๆ เจริญขึ้น จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมจริง ๆ เพราะจะเป็นไปเพื่อความเข้าใจถูก เห็นถูก เป็นไปเพื่อการขัดเกลากิเลสในชีวิตประจำวัน กิเลสที่มีมาก ถ้าไม่มีปัญญาแล้ว ย่อมไม่สามารถที่จะขจัดออกไปจากจิตใจได้

ในขณะนี้ซึ่งทุกคนมีโอกาสดังฟังพระธรรม จะเข้าใจมากน้อยเท่าใด ก็ต้องฟังต่อไปอีกเรื่อย ๆ ขาดไม่ได้สะสมเหตุที่ดี เห็นประโยชน์ของพระธรรมแล้ว ก็ย่อมจะมีเหตุให้ได้ฟังได้ศึกษาต่อไปอีก

สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกยิ่งขึ้น จนกว่าจะประจักษ์แจ้งลักษณะของสภาพธรรมตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นขณะที่หายาก

ถ้าจะพิจารณาดูแต่ละชีวิตในโลกที่จะได้ขณะที่ประเสริฐ คือขณะที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ๑ ขณะที่ได้เกิดขึ้นในประเทศที่สมควร คือในประเทศที่มีพระพุทธศาสนา ๑ ขณะที่ได้สัมมาทิฐิ คือความเห็นถูก ๑ และขณะที่อวยวะทั้ง ๖ ไม่บกพร่อง ๑ จะยากเพียงใด นี่ก็แสดงให้เห็นว่า ทุกท่านที่มีโอกาสได้ฟังพระธรรม ก็เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยขณะเหล่านี้ ก็ขอขณะนี้อย่าได้ล่วงเลยท่านทั้งหลายไปเสีย เพราะเหตุว่าขณะนี้ ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ พร้อมทั้งได้เกิดในถิ่นที่ยังมีพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดำรงอยู่ และในขณะเดียวกัน ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่บกพร่องพร้อมที่จะรองรับพระธรรม สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูก (สัมมาทิฐิ) ได้ ก็ควรที่จะได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมอบรมเจริญปัญญา เพื่อรู้สภาพธรรม คือ นามธรรมและรูปธรรมที่กำลังปรากฏตามความเป็นจริงต่อไป เพราะเหตุว่าเวลาของแต่ละบุคคล เหลือน้อยเต็มทีแล้วจะจากโลกนี้ไปเมื่อใด ไม่มีใครทราบได้ เพราะฉะนั้นช่วงเวลาที่เหลืออยู่นี้ จึงเป็นโอกาสที่สำคัญที่จะทำให้ความเข้าใจถูกเห็นถูกเจริญขึ้น จากการฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ไม่ประมาทในแต่ละคำที่พระองค์ทรงแสดง ซึ่งละเอียดลึกซึ้งเป็นอย่างยิ่ง.

[ชมรมบ้านร่มมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร . ๐๘๕- ๖๒๑๗๑๐๖]